

საზღვრო საზღვარი და სალიტერატურო ყოველწლიური საკოლიტიმო და სალიტერატურო საზღვრო საზღვარი და სალიტერატურო

შაბათი, 22 მაისი, ტფილისის გუბერნიის თავდაზნაურობის წინამძღოლის, უმაღლესი სახლის გერმანისტების

ეფროსინე ლევანის ასული და ლავრენტი ლავიანის ძე აგლაძის შვილებითურთ და მიხეილ ნიკოლოზის ძე ტებენკოვი

კვირას, 23 მაისს, კუკის წმ. მღვთის მშობლის ეკლესიაში დანიშნულია ნახევარი წლის წირვა და პანაშვიდი

მართა სტეფანეს ასული და შვილები აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ 23 კვირას ამა მაისს გარდაცვალებიდან ნახევარი წლის თავზე დაიწყო წესი

მ. ზაგალაშვილის სახლში ორშაბათს, 24 მაისს, ქართულ სკენის მოყვარულთა წარმოდგენილი იქნება

ჭიათურის საურთიერთო ნდობის საზოგადოების საბჭო იწვევს საზოგადო ჩვეულებრივ წლიურ კრებას 6 ივნისს დღის 12 საათზე

მოდის საგალანტერეინო საქონლის მალაზია მ. მ. კუნიანიის შიკრით ტფილისი, გოლოვინის პროსპექტი № 18, სახანო თეატრის პირდაპირ

მარგანეცის მრეწველთა საბჭო იწვევს მსურველს ქიათურის სამრეწველო საავთომოფოს მესამე ექიმის ადგილზე

ტფილისის სათავად-აზნაურთა სამიწად-მოქმედო ბანკის მეთვალყურეთა კომიტეტი ამით აცნობებს ბანკის რწმუნებულებს

კვირას, 23 მაისს, მუშტადის ბაღში საზოგადოება „განათლება“ გართავს დიდ სეირნობას

ტფილისის ქარაო საგურნალო 30 მუღმივი სწავლით და სამშობაო განყოფილებით და არის ყოველ დღე გარეშე მუშაობა

გარდაცვალებული ავადმყოფთა თვის ქსენის ქუჩა, სახლი № 7 ავტოციკლის სისტემის ახლოს, ტელეფონი № 590

ალაიანი სსეული მტრები კვირას, 23 მაისს, სახლობო სახლში, ექ. გ. ლაშაშვიდ წიკითხავს ლეშკის ქართულ ენაზე

ქიქი ბა. ი. გოგიულოვი იღებს მინაგან და ბავშვთა სწავლებით ავადმყოფთა დილით 9-12 ს.

ქიქი ე. ა. დამილოვი იღებს ავადმყოფთა ყოველ დღე დილით 8-2 ს.

ქიქი ა. ნ. დიასაიძე განისა და ვენეროლ ავადმყოფთა იღებს ყოველ დღე დილით 2-1 ს.

ქიქი ბავშვების ქუთაისში ბა. დ. რ. ი. იღებს მინაგან და ბავშვთა სწავლებით ავადმყოფთა

ქიქი მ. მ. შაბაძე იღებს მინაგან სწავლებით ავადმყოფთა დილით 8-9 ს.

ქიქი ა. ა. ავღალიანი იღებს ავადმყოფთა მინაგან და ბავშვთა სწავლებით

ქიქი ვასილ წარბათელი ქუთაისში იღებს მინაგან და ბავშვთა სწავლებით ავადმყოფთა

ქიქი კ. ბ. ნინო რაჭველი იღებს ავადმყოფთა დილით 10-2 ს.

ქიქი გ. ლაშაშვიდი იღებს ავადმყოფთა მინაგან და ბავშვთა სწავლებით

ქ. თელავში ინიციატივა პირველად გამოცემული ქართულ ენაზე

ჭრბ-პერკის თვით-მასწავლებელი 128 ნაბატი

ქიქი ნ. მ. მ. იღებს მინაგან და ბავშვთა სწავლებით ავადმყოფთა

ქიქი მ. მ. მ. იღებს მინაგან და ბავშვთა სწავლებით ავადმყოფთა

ქიქი მ. მ. მ. იღებს მინაგან და ბავშვთა სწავლებით ავადმყოფთა

ქიქი მ. მ. მ. იღებს მინაგან და ბავშვთა სწავლებით ავადმყოფთა

ქიქი მ. მ. მ. იღებს მინაგან და ბავშვთა სწავლებით ავადმყოფთა

ქიქი მ. მ. მ. იღებს მინაგან და ბავშვთა სწავლებით ავადმყოფთა

სახელმწიფო საბჭო ს. პეტროვის დეკლარაცია ხავერდით 19 მაისის სხდომა

კრახოცკი ამტკიცებს, რომ სახელმწიფო დეპუტატების მუშაობისათვის არ არის საჭირო დიდი ზრუნვა

უკმაოთო მიიღეს ქაღვე მუხლბე 2-6 უმეტესობის პროექტისა მე-7 მუხლში შესწორება შეიქმნა

ქრესტოფიოვი თანაგრძობას უცხადებს ამ აზრს, მაგრამ რადგანაც საბჭომ უკვე დადასტურა პროექტის შეთანხმება

სახელმწიფო საბჭო 27 მაისისთვის დაინიშნა

დეკლარაცია ავტორიტეტის სახელმწიფო საბჭოს მიერ

ჩენილია. როგორც თან-და-თან გვე-
ლუბება ქართული ხალხური პოეზია
ან მხინჯღებია ისე, რომ მისი პირ-
ველ ყოფილი სახის აღდგენა შეუ-
ძლებელია ხდება, სამწუხაროდ ასე-
ვე გველუბება და გვეკარგება
ძვირფასი ნაშთი, წარსულსაგან
ნანადრძობი. რაც უნდა იყოს 2
მილიონი ხალხს ერთი მუხუჭის
დაარსება და მოწყობა ყოველთვის
შეუძლია.

ამ საკითხის გადაჭრა და ჩაი-
მება მომავლიდანვე უნდა იყოს. ყვე-
ლას, ვისაც კი აინტერესებს თავისი
ერის კულტურა და ნაციონალური
თვით-ცნობიერების შენარჩუნება
სურს ამაზე უკეთეს ასაბრუნეს ძვი-
რად თუ შეხვედრება თავის შრომისა და
მოღვაწეობისათვის. მართალია და
რა სჯობს მუხუჭებს, რომელიც ნა-
თლად დავიგებთ ჩვენს განვითარ-
ების, ჩვენს გონებრივს და მატე-
რიალურს სიმდიდრეს და წაგაქვებებს
წინმსვლელობისა და გაუმჯობესო-
ბისაკენ.

ფულის უქონლობის გამო საქმე
არასოდეს არ უნდა შესდგეს. ჩვენ
დარწმუნებული ვართ, რომ თუ კი
რამდენიმე ენერგიული პირი მონი-
ლომებს, არა თუ ფული გამოჩნდე-
ბა, სხვა დაბრკალებებიც ძლეულ
იქნებიან და საქმე კეთილად და-
ბილოდება. ბი. ნ. ნიკოლაძე
თავისი კომპანიის და მიუღწევად
ფართისათვის მილიონებს "მოვლობს"
და ღირს ქალაქში ტრანსპორტს გა-
ყავს. ნუ თუ ორ მილიონ მცხოვ-
რებლებში არ მონაწილეობს ისეთე-
ბი, რომ შესძლონ თანხის მიცემა
მუხუჭისათვის.

საქორაო საქმის დაჩქარება, სანამ
კიდევ შეიძლება გადაიჩინა იმ ნა-
შთების და ძვირფასი სამუხუჭეო მა-
საღისა, რომელიც დღესაც ბევრია
ჩვენში. გავა ათი წელიწადი და შე-
იძლება მათი მოგონებაც არ დარ-
ჩეს...

კარგი იქნებოდა, რომ ჩვენმა დე-
პუტატებმა სახელმწიფო სათაბიროსა
ში მიაციონ ყურადღება ამ საკი-
თის და როცა კულტურულ განმა-
თავლებელ დაწესებულებებისთვის
გადადებული თანხა განაწილდება,
ჩვენთვისაც გადაადგილოს კოტა რამ
არ შეიძლება ეს მრავალწინაშეწეო-
ბა უნდა აღეწონა შრომის პი-
რობების დაცვის როგორც თვით
მუნიციპალიტეტების, ასევე კომპო-
ზი-თა მხრივ; საბუნსო საქმის ორგა-
ნიზაცია ყველა იმ პირათვის, რომ-
ელიც მუნიციპალიტეტის სფეროში
ამ თუ იმ შრომის ეფუძინა; იმ სპე-
ციალურ პირობათა გაუმჯობესება
სოციალისტურ საფუძველზე მომე-
მედ მუშათა მწარმოებელ საზოგა-
დოებში, რომელთა შემოღობაზე
მუნიციპალიტეტებმა თანხმობა განა-
ცხადეს; ადგილების საზოგადო-
დაწესებულებების ბიუროსა დაუქმე-
ბა და მათ ნაცვლით მუნიციპალიტეტის
უფასო ბიუროების დაარსება, შრო-
მის პირობათა ან მუშათა სინდიკა-
ტების კონტროლის ქვეშ; სუბსი-
დიების გაღება შრომის პირობებისა-
დმი, მუშათა სინდიკატებისადმი და
უსაქმოდ დარჩენილთა სინდიკატურ
კასებისადმი.

ამ მოთხოვნებისათვის უმეტესი ნა-
წილი უნდა განხორციელდეს
დასავლეთ ევროპის სახელმწიფოებ-
ში, თუმცა არც ისე სრულად და
არც იმ სახით, როგორც ამას თვით
მუშები მოსთხოვნიან. შედეგებით
წარმატებული მუშათა საკითხი შევი-
ცხადებთ და ინგლისის ქალაქებში.
რვა საათის სამუშაო დღე შემო-
ღებულა ციურისში; ლონდონში
დადგინდა სამუშაო ქირის მინი-
მუმი 5 ფრანკი დღეში. ციურისში
ეს მინიმუმი უდრის 4 ფრანკს. სა-
მუშაო ქირის მინიმუმი დადგინდა
ავსტრიაში ვინტერტურში და ბელში.
რვა საათის სამუშაო დღით სარგე-
ბლობენ ტრანსპორტის მსახურნი ხელფა-
სილოდში და ინგლისის სხვა ქალა-
ქებში. გერმანიაში მიუნხენის მუნი-
ციპალიტეტმა სამუშაო დღის მაქსი-
მუმი განსაზღვრა 9 1/2 საათით. და-
მნიშნად და სპენისი კასები მუნი-
ციპალური მუშებისათვის და მოსა-
სახურე პირთათვის გერმანიის 40 ქა-
ლაქშია.*

არსად არ ცავენ ისე საყვეთ და
სასტიკით შრომის პირობების საუ-
ფროსად, ვიდრე აქაა ცავენ.
* B. Todorjancz. "Задруга город. само-
упр.", გვ. 21.

ვანი საკითხი ერთ-რომელიმე სამე-
ცნიერო ან კულტურულ საზოგა-
დობას მოვახსოვოთ თავზე, სულ
ერთია აქტივობის და ისტო-
რიული საზოგადოება იქნება ის,
თუ ქართ. შ. კ. წ. გ. საზოგ. მის
განსახორციელებლად საჭიროა არა
მეცნიერება და თეორიული მსჯე-
ლობა, არამედ უწინარეს ყოველისა
პრაქტიკული მოქმედება. გ. გ.—ბი.

ფინლიანდის საკმე

სახელმწიფო სათაბიროს უმარ-
ტულსადაც უკვე გადაწყვიტა ფინლი-
ანდის საქმის განხილვა და ამ ჩვენ
წინ გადაიშლება, როგორც ამ პარტი-
ა, მაგრამ ძლიერის ერთი ტრადიცია,
ისე რუსეთის დღევანდელი ბატონ-
პატრონთა მთელი სულიერი ავლა-
დობა. რუსულ ქურთულ-განვითარ-
ების მიყვანილია ფინლიანდის სემის
დეპუტატის სიტყვები. აქედან ცხა-
დად ნახავს მკითხველი, თუ რა
სული სიმადლით არის აღჭურვილი
ეს პარტია ერთი, რომლისთვისაც ბუ-
ნება და ისტორია დედნაცვლის როლ-
სა თანაშობად ყოველთვის. ქართველ
კაცს რომ ორიველი მიუსაჯა იმ
მწიკ და ლატა ბუნებაში ცხოვრება,
რომელსაც ფინლიანდის მხარე ეწო-
დება, მაგნი ქვეშე უნდა იდეს. ჩვენი
მდინარე ტურფა ბუნება, ნიდავ მო-
ვლარე მზე, ცა-ფორუხ-ხმელეთ-ზუ-
რმუსტი სამშობლო ნამდვილი სამო-
თხე, ათქმის ქვეყანა და კუთხისთან
შედარბობა. მიუხედავად ამისა ხალ-
ხის ენერჯიამ და თავისი თავის, თა-
ვისის ისტორიული ხვედრისა რუმე-
ნაში, ამ ქვეყნიდან შექმნა ერთი უკუ-
ტურფის ქვეყანა, ფრადი განვითარ-
ების ხალხით დასახლებული.

ფინლიანდის ერთი წარმომადგენ-
ელი კარგად გრძობენ, რომ რუ-
სეთის რეაქცია ხეირს არ დააყრის
არც მათ, არც მათ თვითმარ-
თველობას, მაგრამ მათ ნალაქი-
კვეში ერთი ნორტუ კი არ გაიხსნის
უფასოების და უიმედობის. მომასწა-
ვებელი ჩვენა, ამბობს ერთი ზე-
მოსხმებულ დებუტატთაგანი—გვეს-
მის რა საშიშარ მდგომარეობაში ვიმ-
ყოფებით, მაგრამ თანამად ვაცხადებთ,
რომ ერთი მუხლი იმ კანონისა, რომ-
ელიც ჩვენს კონსტიტუციასთან შე-
ურიგებელია წყობის იქნება გამოცემუ-
ლი, ფინლიანდიაში ვერ განხორციელ-
დება. მთელს ჩვენს მალ-ლონეს მოვი-
კრებთ და ყოველივე კანონიერ საშუ-
ალებს ვიხმობთ, რომ ამ წყობით და-
ბადებულმა კანონმა ვერასოდეს ფეხი
ვერ გადვასა. — ჩვენი, — ამბობს
მეორე ფინლიანდიელი დებუტატი,—

შოა დღის ხანგრძლივობის, ყოველ
კვირულ მოსვენების, სამუშაო ქი-
რის მაქსიმუმისა და სხ. შესახებ,
როგორც ინგლისში. აქ არა თუ
სახელმწიფო და მუნიციპალიტეტ-
ბი ეტყობიან მუშებს მებლად რი-
განად და ყურადღებით, არა თუ
თვალყურს ადევნიან ისინი უფას-
ოებსა და იმას, რომ ფირმებმა, რომ-
ელიც ესა თუ ის საქმე აქვთ
აღებული ქალაქისაგან, სწორედ და
კეთილსინდისიერად შეასრულონ
ყველა ხელშეკრულებაში ჩართული
ფულადი უფლებანი მოსვენების, თუ
ქირის და სხ. შესახებ, არამედ კერ-
ძო პარტიონთა თვითუფლებასაც კი
ზღუდავენ მუშების სასარგებლოდ
და, ამ სხვათ, საშუალებას ართმევენ.
პირველთ ისე უსაზღვროდ დაჩ-
გრონ უწინასწარ, როგორც ეს
მათ სურთ.

რუსეთში ამ მხრივ შესაძინე
ცვლილება მოხდა უკანასკნელ ხა-
ნებში. რევოლუციონერ ბრძოლის
დროს მუშები და მოსამსახურე პირები
თითქმის ყველგან მთელს იმპერიაში
გაიფიცნენ და იმავე დროს კატეგო-
რიული მოთხოვნები წარუდგინ-
ეს მუნიციპალიტეტებს მათი შრომის
პირობათა გაუმჯობესების შესახებ.
ქალაქი მართველობანი, რომელ-
თაც იმ დროს ძალია არ შესწავლათ
რამე წინააღმდეგობა გაუწიოთ, იძუ-
ლებულნი იყვნენ სრულად დაეკმა-
ყოფილებინათ ეს მასსიური მოთ-
ხოვნობებიანი. სამუშაო ქირის მო-
ხმობა, სამუშაო დღის შეტეობა,
შრომის ზოგიერთ დარგებში მოსამ-
სახურე პირთა ორჯერ გამოცვლა
დღის განმავლობაში, ყოველკვირე-
ული მოსვენება, საპენსია კასები და
სხვა გაუმჯობესებანი ნივთიერი თუ
არა ნივთიერი თვისებისა, — ის მო-
ვებანი სარეგულირებელი დროსა მუ-
ნიციპალური სფეროში, რომელიც
დღისის წინაშე, დიდ ხანს არ შერჩათ
და რეაქციის ძალთა გაბატონებისა
თანავე ისევ მალე წაერთვით გამა-
რჯებულენ.

გ. გველიძე
(შემდგომი იქნება)

ბედმა განსაკუთრებული ხედი გვა-
რუნა, ჩვენ უნდა შევიქმნათ ავან-
გარდი, პირველი მეთაური მკირე
ერთ უფლებების დაცვაში და თუ ეს
ვერ შევიძლებთ და შესაფერისად ვერ
აღვასრულებთ ეს მოვალეობა—მაშინ
მართა ის ღირსი აღარ ვყოფილვართ
სიკრებისა და განვითარებისა.
იცოცხლოს სიკრებისა და კეთილ
დღეობის დარსი, რომელსაც შეუძლია
დაიცვას და დიდარს თავისი არსებო-
ბა, თავისი უფლებები და კანონები.
ის, ვინც ცდილობს იმ ისტორიული
დღის საბუთებს, როდესაც სემი
შეხორტეს მთავრობის პრეტეტს
ფინლიანდის შესახებ—მართლაც იგ-
რძობს, რომ დღესდღეობაში, წინა-
რი და ჩუმი მუშაკი—ერთი—დღეს სა-
ბრძოლველ ასარჩევზე გამოდის და
ძლიერ დიდნიშნელოვან იტორი-
ულსკრებსა კისრულობს სემის დებუ-
ტატი თავის სიტყვებში ერთ მებლად
საყურადღებო მოვლენას აღნიშნავენ
ხაზ-გამით: ჩვენ თავი მოვაგვას და
ჩვენი იმედები ფრთებს ისხავენ იმ
გარემოების წყალობით, რომ ჩვენ
მხარეხა არა მართა მთელი განათლე-
ბული ევროპა არამედ ყველა ისინიც,
ვისაც რუსეთის დიდება და პატივი
სურთ, იგინი ვინც უნდა გავართ იბ-
რძიან რუსეთში უფლებების წეს-
წყობილების დამყარებისათვისა. კ.

ლათინურის მსხვერპლი

ის თავის ოთახში მოუყვინდა და-
ლიდა. მის ხსოვნაში ფიქრების საში-
ნელი კორინტული იყო ატეხილი.
ღამე თავისი მაგნელი თვლებით
ოთახში იკვირებოდა. მწარე ფიქრ-
ების ნაწყვეტები კინ ქველებისაგან ირე-
ოდენ იმ თავში.

—ოჰ, ვინაშისი კვლები გოჯო-
ხეთად მიანდა იმ დღეს... თვალზე-
ჩაწითლებული მასწავლებელი კლას-
ში შემოდის... უცებ ყველა გული
აუტკრდა. ყველა თვლები ერთ წერ-
ტილისკენ მიიპყრნ. ისეთი მუდ-
რობა ჩამოვარდა, რომ სურთქვეც
კი ისმობა... ყველა გულის ფანქა-
ლით რაღაც ბედის გადაწყვეტს მოე-
ლოდა...

ისიც ელოდა თავის როგს. ტუჩებს
იკვნიდა, თითებს იმტრებდა... ჰა,
კიდევ მოადრე მასწავლებლის ლი-
თონისებურმა ხმამ... ერთ წამს მასწა-
ვლებელმა შემოხედა მას და უღვაში
გაისწრა... ის ინერციულია შემოდ-
ვა, ხანთლს ქანდაკებს დაემსგავსა.
იმ წუთიერ ღუმელში, რომელიც მა-
სწავლებლის უღვაშის გასწორებაში
ჩამოვარდა, მას მთელი წელი მოეწე-
და... სახეზე სიყვარლის შედეგ სინი-
თლე გადაეკრა. საბედისწერო წუთმა
უსამოვნო ოღლი გადაასხა...

„Срвался по латыни“ გაისმა გულ-
გამომრავი ხმა... ამ სიტყვების თვი-
თული ასოც კი გულს ლახვრათ
მოხვდნ. მასწავლებელი ბელზნულათ
მოიგებდა...

კოტა ხნის შემდეგ ის დერეფნის
კუთხეში იდგა ატეხული. მის თვალ
წინ ატრემდებოდა დაღრეჯილი მოს-
წავლებელი ბუნებრივ ენერჯიამ მას-
წავლებლებს... რაღაც მომად სურა-
თებისაგან ირეოდენ... ფუსფუსებდნ
ბუღ დასტურე განკითხვის დღეს ჰგა-
და ის დღე... ოჰ ლათინური და ის
„მსუქანი“ ორი არ ამოდიოდნ მის
თავიდან. მასწავლებლის ხმა ისე ეზა-
რებოდა თითქოს ციკრონის და ოვი-
დელის საულაკებთან ამოხაზილი ყო-
ფილიყო.

მასწავლებელი მისთვის განხორციე-
ლებდა იყო იმ მძლეობებისა, რომელ-
საც ის გრძობდა ლათინურისადმი...
ის ორი, რომელიც მასწავლებელმა
ჩამოუყვანა „მუხუჭი“ ძილს უფრ-
თხობდა მას... იმ დღეს ნანგრძობი
მთელი თავის წვრილმანებით ღამით
კიდევ უფრო მეტად ულახვრად
მას გულს.

აზრდობით დალოდავდა ის თავის
ოთახში. ხან და ხან გულით უნდო-
და დაეღწია თავი იმ საშინელ ფიქ-
რებისთვის... პირქვე დაეცემოდა ლო-
ვინზე; მაგრამ შო, საკვირვებლები
იქ, კუთხეში, ორი თითქოს წყვილად
აპობდა და წინ ეტრუებოდა. მარ-
თლაც ის ცოტათი ხომ მიავსებდა
კვლების აზრდობით თითქო მისი ჩონ-
ჩხის მსგავსა... სხვა ისე არა, როგორც
ლათინური ენის ორი. კლასში დარ-
ჩენა, ამანაგების ჩამორჩენა, მერე
დღემამის წყევნა. განა მას არ ასსოვდა
მამის სიტყვები, ან და თვალ-ცრემ-
ლიანი დედის მუდრო... „შვილი
არ შეგვარცხნიო, მაშინვე შენის
იმედით ხურავს ქული თავი არ მო-
გვეტა მტერი არ გააცინო...“

ყველა, ყველა და ვინ იცის კიდევ
რა საშინელი შედეგები უნდა მოყო-

ლოდა ამას... ფიქრების კორინტული
ერთმა საშინელმა აზრმა გააპო... და
როდესაც განება მასზე შეჩერდა,
ტანში ერთხელ დაღვრა.

კოტა ხნის შემდეგ ის ისევ საშინ-
ლად ბორბავს ლოვინზე. ისევ შავი
ფიქრები წერებისაგან დასტრიალ-
ბენ მას. ორი კი, ის ღვინისსხვა,
თითქოს შავი ფიქრების სარდლობა
მიუღია, ისე მიუძღვება მათ წინ...
მანც სულ ერთია... სირცხვილი, მა-
შინ საშინელი წყრომა...
ღამე კი შავი, არაფრის არ მთქმელ
თვლებით იკვირებოდა ოთახში...
მიწას მთელი სუფარა მოეხსნა...
ქალაქს გარეთ, მდინარის პირას გაწო-
ლილს, ღრმა ძილში ჩაეღვრა მზე
ტყეს გამოვლიდა. მსუბუქგრილ ნიაგ
მოქმნდა სალამი შორეულ მთიდან
რომელზედაც სეტყა ღრუბლებს ბა-
ნაკი გაეფეთებინათ, ზედ გამკროდნ
ზურგს უთეთრებდნ... მთასაც თეთ-
რი ზოლი ანდა ზურგზე... ნიაგი
გულმკერდს უღვავდა გამოღვივ-
ებულ ტყეს, და მზრუნველობით ქო-
ჩორს უვარცხნიდა... გამოვსაბურენ
ფოთლები ერთმანეთს. საამო შრია-
ლი შეექნათ. ყველაფერი შეგებას გრ-
ძნობდა...

ის იკი, თმა აბურკენილი, თვალზე
ჩალურჯებული მდილია ტყის ბი-
ლიქზე... გული ისე უმძვრდა, უკან-
კლებდა, როგორც ის მარგალიტი
ნამი, რომელიც მასობელ ფოთოლ-
ზე დაქნებულ იყო, კითრდა, კან-
კლებდა, თითქოს მიწაზე დაცემა
სიკვდილისაგან ეზარებოდა...

მთელი მისი არსება საშინელ წამს
განიციდა. გული ბუდიდან ამოვარ-
დნას ამირბდა... ტანზე ცივს უსია-
მოვრა ოღლს ასხამდა... ოჰ საშინე-
ლი წამი... სიკრულზე ხანდახან მზით
უნახავსავით ერთ წამს მიიხიდავდა
მას, თავისკენ ხელს უწევდა, უხმო-
ბდა... მაგრამ არა... სირცხვილი,
წყრომა საშინელი სიძულვილი—ისევ
დედის მუდარა და მის წყრომა...
ჯერ მამამ მისმა მაშინ რასთქვა როცა
წამობლის შვილი დარჩა... მამა არ
წამიწყდეს მე რომ მისი მამა ბიჭო,
სახლში არ შემოუვებ იმ ბი-
ესო შედეგები... წამს კიდევ და
საშინელი ზურუნი, რომლისაც ტყე-
ში ჩამოვარდნილ მუდროების გულ-
მკერდი გააო... ის მოცულობი-
ვით წიქცა და იწყა საშინელ ბორო-
ტე... უღარდლან ნიაგამ გააქროლა
მის გულიდან ამოხეთქილი საშინელი
გმინვა... შორ... შორ... მამაკვდარა...

შე ამოვარდა და სივების შადრე-
ვანი ამოიროლა. მამის ქულასავით
თეთრი სპეტეო ღრუბლები შეგრ-
თნენ, თითქოს მიჯნურის შერკვა-
თი, ისე ოდნავ აწითლდნ და ცის
კიდევ გაეკრნენ... კვლავ გაისმა ეფ-
ილებისა და ფოთლების საამო ეფი-
წვა, შრიალი. თითქოს ყველაფერმა
იკრძო, მისი სიხვედრე მოფილილი
სიტყვებმა... ბუღბუღმა კი მისი მან-
გი ააკრიალა... მოსიკვამდა ის, იღუ-
მალ კმუნდა, რომელსაც მანამის
შავი მინარე ტყე შეეპყრა. შეგრ-
თნეს ყვაფილი და მარგალიტი ნამები
ჩამოაფრქვეს, თითქოს მათაც იგრ-
ნენ, გულში ჩაწყვდა ბუღბუღის სე-
ვიანი ამონაკენისი და გული აუ-
ჩილოდა...

ის იკი სისლში სტურადა. ნიაგი,
გიჟივი ნიაგი, გაცივებულ გავს ყურ-
ში უწურულდნდა საუკუნო ნანას.

ბ. კ. ფოცხვერაშვილის კონცე- რტის განხილვა

ენაგ მას ამომბ, რაც ხმენას
ხსენებან გავაფინა,
ან თვალს უნახავს და ჰკუპას
გაუხმე აუფინა.

აკაკი

ერთი აურ-ზაურია ატეხილი ბ.
კ. ფოცხვერაშვილის კონცერტის
გარემო საერთოდ და პიესისა კერ-
მოთ. ბ. კ. ფ.—ილია ცილი დასწე-
მა სტუდენტობას, დაამტკირა, და-
ბელია, ამბობს ბ. შლავა მესხი-
შვილი თავის წერილში, რომელიც
მოათავსა „სახალხო გაზეთს“ № 11-
ში. თუ ეს მართლია მაშინ ავტო-
რაპიესისა „შენდა საქართველო“—სი
გასაკიბავია და დასაგმობი, მაგრამ
მაგარიც ის არის, რომ ცილის-წამე-
ბა და ავტორი ისე შორსაა ერთი-
მეორისაგან, როგორც ცა და დე-
დაშიწა.

ნუ თუ ბ. მესხიშვილი წარბ-შეუ-
ხრელად იტყვის, რომ ქართველი
სტუდენტობა „არც ისე დაკემუ-
ლია“, როგორც პიესიდან სჩანს?
ნუ თუ ავტორი იტყვის, რომ ქარ-
თელი სტუდენტობის უმთავრესი
ნაწილი თითქმის მთელ დროს ქა-

ლადის თამაშობას არ ანდომებს?
ნუ თუ ის იტყვის, რომ ქართველი
სტუდენტობის ერთა მოზრდილი ნა-
წილი ლოთობას და ქვეს არ ეწე-
ვა? ნუ თუ შესაძლებელია იტყვას,
რომ ქართველი სტუდენტობის ერთ-
თი-მესამედი მინც იკნობს ჩვენს
სტუდენტობას, იცნობს ჩვენი მწე-
რობის კორიფების შემოქმედ-
ბას მაინც? შეიძლება უარყოფთ ის,
რომ ქართველი სტუდენტობა ყვე-
ლა ერის სტუდენტობაზე უფრო
ღარიბი, გაკირვებული არის? ნუ
თუ ცილის-წამება, ის, რომ ქარ-
თელი სტუდენტობის დიდი ნაწილი
კვირამი თავდარიგანად სამეგროს
ვერ სიდიობს? ნუ თუ შეიძლება
უარყოფთ ის ფაქტი რომ ქართ-
ველი სტუდენტები ძლიერ ხშირად
მართავენ ჩხუბს: „ქართულ სამეც-
ნიერო წრეში“, უნივერსიტეტის
აუღიტორიაში, საჯარო ბიბლიო-
თეკაში, უნივერსიტეტის სასად-
ლოში, რესტორანებში, ბაღ-
ებზე, საღამოებზე, ქუჩაში? შეგი-
ძლიათ სთქვათ რომ ქართველი
სტუდენტობა ესწრობა რეფერატებს,
სალიტერატურო სხდომებს, საჯარო
დემკრებს? რით შეგიძლიათ ახსნათ
თქვენ ის მოვლენა, რომ პეტერ-
ბურგში, სადაც ოთხასი სტუდენტი
მინც იქნება, ქართულ სამეცნიე-
რო წრეს, რომელსაც პრ. ჯავახი-
შვილი მეთაურობს, შოლოდ 15
კაცი ესწრობა? შეგიძლიათ დამისა-
ხელოთ თქვენ ისეთი სტუდენტი,
რომელიც საფუძვლიანად მომზადე-
ბული ჩამოსულიყო საქართველო-
ში და საზოგადო მოღვაწეობას
ეწეოდეს? ზოგი პეტერბურგშივე
რჩება, ზოგც სხვა რუსეთის ქალა-
ქებში, ზოგიც მოხელედ ხდება და
საკუთარი პიროვნების ვარდა არა-
ფერს დაგიდებს. ქართველ სტუ-
დენტთა საერთო რიცხვი მთელს
რუსეთში 1000 დე მინც ავა და
ნუ თუ ასეთმა რიცხვმა ათი პრო-
ცენტი საიმელო პიროვნება მინც
ვერ უნდა მოგვეცე? ამა დასახე-
ლეთ ერთი, რომელსაც შეეძლოს
დაიკვას ჩვენი საზოგადოებრივი
ცხოვრების ინტერესი? არ მგონია
ამას ვერ ხედავდეს ბ. შლავა მესხი-
შვილი. მე მესმის ავტორის სტულის
კვლევა. კეთილშობილურია და პა-
ტიოსანი მისი აღვლენა, მაგრამ
მიზნებს იქ არ ეძებს სადაც საქრია.

ჩვენს საზოგადოებას დღეს-დღეო-
ბით ეტყობა სწორედ ისეთივე
სტუდენტობას: ფუქსავატობა, მუშტ-
კრივი რედაქტორიდან მოყოლებუ-
ბური გულის წყრომა! თი რა ახა-
სიდადეს მათ. და ნუ თუ ამის შემ-
დეგ მოსალდებელია რამე სანღმე-
მოვლენა?

ყველა ვერი შეიძლება ებატოს
ქართველ სტუდენტობას, მაგრამ
როგორ შეხედეთ თქვენ იმ ფაქტს
რომ მათშორის ჯაშუშის, რუსის
ხალხის კავშირის წვერი აღმოჩნდა,
აღმოჩნდა ისეთი პარტი, რომელიც
პოლიციისთვის, ქართული წერი-
ლების თარგმანსაც არ ერიდება?
ნუთუ ეს ზნეობრივი სიკვლილი არ
არის?

ამის შემდეგ ნუთუ ბ. ფოცხვე-
რაშვილისთან „ლიტერატურა“ უფ-
ლება არ ჰქონდა მათი ტიპი დაეხა-
ბა, მათი უარყოფილი ბუნება გა-
მოეშკარავებინა? იუპორის და და-
კინების უფლება—ღალი ძალი, რომ-
მელსაც ვერავინ შეედავება ლიტე-
რატორს. აუგია ყველა სენია, სი-
ცილით მოსარჩენიაო“ ამბობს ბრ-
ძნული ანდა და მართლაც შეიძ-
მეცნიერულ ნაწარმოებს არ მოუ-
ტნობა რუსეთისთვის იმდენი სარგ-
ბლობა რამდენიც გოგოლის, სლ-
ტიკოვის, გრიბოიდის და სხ. ნა-
წერებმა მოიტანეს.

რა საქრია ქირის, ავადმყოფო-
ბის დამოღვა? იგი ყოველთვის გა-
მოჩენილი სჯობს, რადგან დაფარუ-
ლი ავთომყოფობის წამლობა ძნე-
ლია და შეუძლებელიც. წარმოვი-
დგინოთ რომ ბ. ფოცხვერაშვილს

დაეხლო, არ დავწერა ის რაც (დას-
წერა. მერე რა? ეს ჩვენ წინ წა-
წევდა? ხ-მ გამოჩნდებოდა... რუსეთში
იქნება? არა არს დაფარული... რუსეთში
მელი არა გამოჩნდეს, და არც
საიდუმლოება. რომელი არა გან-
ცხადეს? (სახარ. მათესი, § 26).
უნდა შევინშნო, რომ ამ უკანა-
სკნელ დროს სტუდენტობის მკირე
ნაწილი მუშაობს, მაგრამ ამამი სა-
იმედო ძლიერ კოტა. საშუალო
საწავლებელში დამახინჯებული,
თუ სულ არა, ძანახვეროდ მინც
გადავარებული, კიდევ უფრო შო-
რდება მშობლოურ, ეროვნულ ნია-
დავს და ბოლოს ისლა დარჩენი-
სიქებას: „არა მიწის ვარ, არც ცი-
სა“. ან უკეთესი იქნება: არც ქარ-
თელის ვარ არც სხვისა. მათ არა
სწამთ არაფერი თავისი პიროვნების
გარეშე, თითქო ყველაფერი მხო-
ლოდ მათთვის არსებობდეს. ნუ თუ
გადაქარბებული გგონიათ ერთი პი-
როს სიტყვები პიესაში, რომელიც
ამბობს: „ვიგდებ როგორც დი-
ლომს, ვიშოვი 30 მან. ადგილს და
კამის მეტს არაფერს გაეკეთებო? ა
სეთი აზრის ბევრია ჩვენს სტუდენ-
ტებში და არ ვიცი რითი აფხნა ბ.
მესხიშვილის მიერ ასეთი ფორმის
და ასეთი კილოთი გალაშქრება
ფოცხვერაშვილის წინააღმდეგ. ამ
მაგალიტად, არ შეიძლიათ „ამ ბოლო-
მით და ცრემლით“ დაწვრილ პიე-
სას ორივე ხელით თანხმობა არ მო-
ვაწერო. საჭიროა სინამდვილეს პი-
რდაპირ, უშიშრად შეხედეთ: „ხანს
თუ ციცი არ შეუღრკეს, ქირს მი-
უხდეს მამაცურათა“—ამბობს რუს-
თაველი.

შოთა დაღანი.

მთავარი ამბავი
დიდი-ნემი. (სამკერდე). დიდი-
ნემის საზოგადოების თითქმის 130
ათხ-კ

